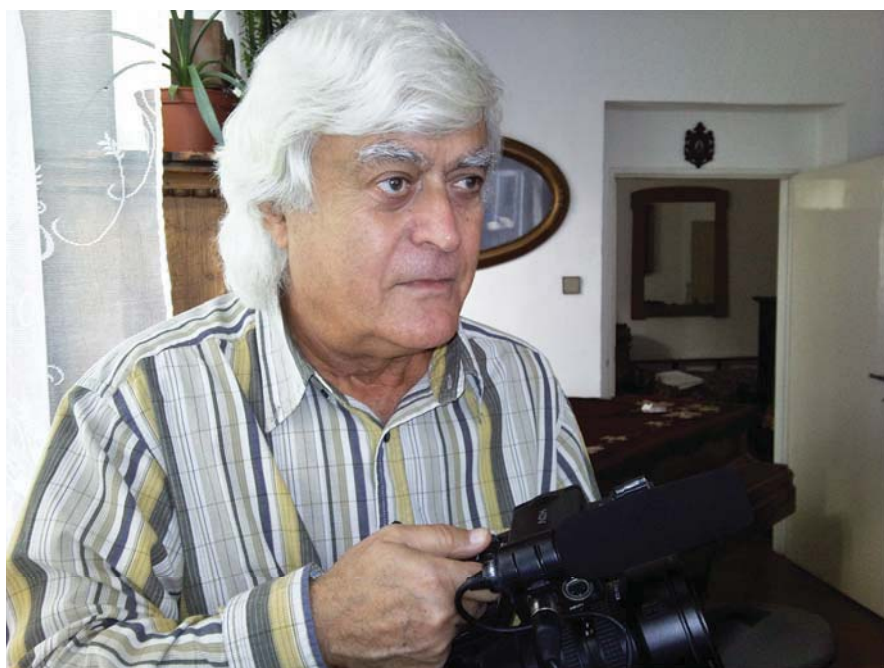

За изкуството да овладееш и трансформираш стъклото

На 24 февруари, в галерията на Българския културен институт в Прага се състоя предпремиерна прожекция на документалния филм „Вселена от стъкло“. Лентата проследява живота, творческия път и постиженията на българската художничка Екатерина Гецова в областта на феномена „художествено стъкло“, а нейн режисьор, сценарист и оператор е сънародникът ни Константин Карагеоргиев. Филмът се ражда по идея и в сътрудничество с Културния ни институт в чешката столица с мисълта да бъде съхранен за бъдещите поколения споменът за значимите български творци, оставили следа в световната история на изкуството.

От десетилетия творчеството на Екатерина Гецова-Катя придава значения на материала „стъкло“, категорично надхвърлящи рамките на предполагаемата му „приложна“ битийност. По ред причини и стечения на обстоятелствата, тя присъства в измеренията на съвременното изкуство не като „приложник-стъктлар“, а като човек, който е направил своя дълбоко промислен избор на материал, с неговите уникални възможности, но и специфични ограничения. Без съмнение, едно от тези „стечения на обстоятелства“ е образованието, което Катя Гецова получава в Прага, в ателието на прочутия професор Либенски. От друга страна, тя е автор, принадлежащ на поколението, предприело решителен поход в желанието си за заличаване на границите между „изящно“ и „приложно“ в българското изкуство“, пише Свилен Стефанов.

Екатерина Гецова е родена на 23 юли 1944 в гр. Търговище. Завършва Художествена гимназия, а в периода 1964–1971 г. следва в UMPRUM – Приложната академия в гр. Прага, специалност „Стъкло“ при проф. Либенски. „Преминала през различни периоди и творчески етапи, Катя Гецова овладява и трансформира този богат, но капризен и деликатен материал – стъклото, навлизайки в сферата на дизайна, витража, архитектурно-декоративни, монументални решения, „живописа“ върху стъкло, скулптурата и инсталацията. В изкуството ѝ гра-

ниците между тях се сливат. От т. нар. „утилитарен предмет“ до концептуалното осмисляне на материала, чрез собствен пластичен език, Катя Гецова надхвърля формулировките и определенията, касаещи видове и стилове в изкуството. Творбите ѝ изненадват и провокират, задават въпроси, забавляват и радват... Те съдържат нещо от мистиката на изначалните форми, застинали в зародиша на сътворението, съхранили движението в статиката“. Многобройни са участията ѝ в общи и самостоятелни изложби, десетки са присъдените ѝ награди. През 1991 г. заедно със съпруга си Колю Гецов, известен със своите декоративни пластики, мозайки и стенописи, създават га-

лерия „Аросита“. Катя Гецова е и инициатор, и организатор на Международния фестивал на стъклото в София.

Декоративното монументално стъкло, в синтез с архитектурата, дело на Катя може да бъде видяно в: Народното събрание – централно стълбище и ресторант; Министерството на финансите – стълбище; Министерството на вътрешните работи – зимна градина; Министерството на опазване на околната среда; Централната банка – гр. Толбухин, Драматичните театри в Толбухин, Смолян и Сливен; Музикалната академия в Рим, къщата на Борис Христов; метростанция в гр. Нагоя – Япония с наименование „Рапсодия в синьо“ и мн. др. Нейни творби са

Константин Карагеоргиев живее със семейството си в чешката столица. Възпитаник е на престижната Пражка филмова академия (FAMU), специалност „Кинооператорско майсторство“. От 1963 г. работи за Чешката национална телевизия и за студио Krátký film. Филмите му са номинирани и награждавани на международни филмови фестивали. Първият му документален филм с българска тематика е „Tolerance“ („Толерантност“), заснет почти веднага след промените през 1989 г. Следват редица очерци и репортажи. През 2007 г. заснема „Bratři Škorpilové“ („Братя Шкорпил“) за братята-археолози Карел и Херменегилд Шкорпил. В творчеството си проявява интерес към чешко-българските отношения (напр. „Пратениците от Чехия“ – *Poslové z Čech*), като отбелязва ролята на чешката интелигенция в България в периода след Освобождението. През 2013 г. по Чешката национална телевизия е излъчен филмът му „Чужденецът е нашенец. Българите“, който започва с разказа на Константин Карагеоргиев: „Роден съм във Варна, на Черно море, но както се вижда, съм се закотвил тук, на Вълтава. Вероятно така е пожелала съдбата, но истината е, че киното ме привлича още от детството ми и когато научих за „новата вълна“ в кинематографията, направих всичко възможно да пристигна в някогашна Чехословакия – не беше лесно, но успях“.

притежание на: Музей в гр. Валенсия – Испания, Музей на приложните изкуства в гр. София, галерии в гр. Кърджали, гр. Монтана, гр. Стражица, гр. Ямбол, гр. Казанлък, община в гр. Алаин – Абу Даби, Търговска палата, гр. Москва, музей в Нови Бор – Чехия, много частни колекции в Европа, САЩ, Япония.

След края на прожекцията Константин Карагеоргиев сподели подробности по реализацията на лентата и своите мотиви да се включи в проекта. „Прегърнах идеята, защото с Кольо Гецов и с жена му Катя се познаваме още от 1962–63 г., те бяха много симпатични и талантиливи. Завършили са художествено училище в България и след това са положили приемни изпити, за да ги приемат в Прага. Чехите имаха много висок стандарт за тези, които идваха да учат и още в първия семестър 50-ина от присътигналите не успяха да се справят и ги връщаха обратно, докато Катя и Колю бяха фантастични и двамата. Защо точно стъклото? – защото то започва да се използва като художествен материал едва след Втората световна война, а чехите са първите, които правят от него материал за художествени произведения и точно Катя е носител на това изкуство. По отношение на филма, и аз, и Културният институт съжаляваме, че не успяхме да реализираме снимките, както си ги представяхме. Имахме идея да снимаме и във Виена, и в Прага, но Катя и Колю вече са възрастни, страхуваха се от пандемията и не излязоха от къщи. Имахме щастието, че бяха на почивка на морето, където успяхме да реализираме някои сцени. Аз вярвам, че ще успеем в бъдеще да доснимаме още малко кадри, така че филмът да добие по-компактен и завършен вид. Директорът на БКИ, г-жа Г. Тодорова, допълни, че имат желанието филмът да бъде преведен на чешки език, за да стане достойни и на чешката публика, както и да участва във фестивал в чешкия град Ихлава.

На добър час и успех на добрите идеи и намерения! ♦